

Program proti šikaně pro školní rok 2018/2019

CO JE TO ŠIKANA?

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídká v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

TYPY ŠIKANOVÁNÍ:

- fyzická agrese a používání zbraní
- slovní šikanování a zastrašování zbraněmi
- krádeže, ničení a manipulace s věcmi
- násilné manipulativní příkazy
- kyberšikana

SIGNÁLY ŠIKANY:

Učitel by měl sledovat varovné signály ve škole:

- žák se neustále pohybuje v dosahu učitele
- žák se projevuje jako outsider, je přehlížen, odmítán, izolován
- nepříznivý emoční stav dítěte
- častá neúčast na TV
- náhlé zhoršení prospěchu, nesoustředěnost
- projevy nerovnoprávnosti vůči dítěti
- kanadské, škodolibé žertíky
- ponižování, zesměšňování
- lehké, jednostranné pošťuchování
- "dobrovolné odevzdávání" svačiny, peníze

VAROVNÉ SIGNÁLY PRO RODINU:

- za dítětem nedochází domů žádný spolužák
- nepříznivý emoční stav dítěte
- nemluvení o škole
- poruchy spánku, neurotické projevy
- náhlé zhoršení prospěchu, nesoustředěnost

- neodůvodněné návštěvy lékaře, záškoláctví
- dítě chodí do školy oklikami
- přichází domů špinavé, potřhané, nedokáže vysvětlit drobná poranění
- dítě nevystačí s kapesným, chybí mu věci
- vyhrožuje sebevraždou nebo se o ni pokusí

POSTUPY ŘEŠENÍ ŠIKANOVÁNÍ:

- Odhalení šikany bývá obtížné. Významnou roli při jejím zjišťování hraje strach, a to nejen strach obětí, ale i pachatelů a dalších účastníků. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity“ agresorů i postižených.
- Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování.

Existuje rozdíl mezi vyšetřováním počátečních a pokročilých stádií šikanování.

METODY VYŠETŘOVÁNÍ ŠIKANOVÁNÍ:

Pro vyšetřování počáteční šikany

- Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
- Nalezení vhodných svědků.
- Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
- Zajištění ochrany obětem.
- Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.
- Informování rodičů

Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování, vyžaduje následující postup:

- Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
- Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
- Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
- Pokračující pomoc a podpora oběti.
- Nahlášení policii.
- Vlastní vyšetřování.

-V rámci první pomoci je nutné při pokročilých, brutálních a kriminálních šikanách spolupracovat s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s pedagogicko - psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR.

-V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat jí péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

SPOLUPRÁCE SE SPECIALIZOVANÝMI INSTITUCEMI:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry
- v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou)
- případně s NNO (nestátní neziskových organizací) specializujícími se na prevenci a řešení šikany

VÝCHOVNÁ OPATŘENÍ VŮČI AGRESOROVÍ DLE ŠKOLNÍCH PŘEDPISŮ:

Dle školního řádu je možno agresorovi (žáku školy) uložit tato výchovná opatření:

- napomenutí, důtka třídního učitele, důtka ředitele, snížení známky z chování,
- převedení do jiné třídy,
- doporučení rodičům obětí i agresorů návštěvy v ambulancím oddělení střediska výchovné péče pro děti a mládež (dále SVP) nebo v nestátních organizacích majících obdobnou náplň činnosti jako SVP.

OPATŘENÍ PROTI ŠIKANĚ :

- společné vzdělávání a supervize všech pedagogů;
- užší realizační tým (ředitel, zástupci třídních učitelů, školní metodik prevence)
- zmapování situace;
- společný postup při řešení šikanování;
- prevence v třídních hodinách;
- prevence ve výuce;
- prevence ve školním životě mimo vyučování;
- ochranný režim (demokraticky vytvořený smysluplný vnitřní řád, účinné dozory učitelů);
- spolupráce s rodiči;
- školní poradenské služby;
- spolupráce se specializovanými zařízeními;
- vztahy se školami v okolí (domluva ředitelů na spolupráci při řešení šikany, účast žáků z různých škol);
- evaluace.

PO VYŠETŘENÍ BY MĚLO NÁSLEDOVAT ŘEŠENÍ SITUACE:

To může představovat okamžitou symptomatickou "léčbu" a dlouhodobé, pokud možno trvalé řešení.

K okamžitým krokům patří:

1. Individuální pohovor s agresory a jejich rodiči
2. Oznámení výsledků šetření včetně potrestání před celou třídou
3. Ochrana oběti - monitorování třídní situace, psychologická práce s obětí (přechází do dlouhodobého programu)

INFORMACE PRO RODIČE O PROGRAMU ŠKOLY PROTI ŠIKANĚ

Naše škola není zcela imunní proti výskytu šikanování. Proto chceme být připraveni zachytit případné ubližování silnějších slabším hned v počátku a účinně takové bezprávi zastavit. S tímto záměrem jsme vytvořili program proti šikanování. Jeho důležitou součástí je spolupráce nás pedagogů s Vámi – rodiči. Prosíme Vás proto o pomoc. Kdybyste měli podezření či dokonce jistotu, že je Vašemu dítěti ubližováno, bezprostředně se na nás obraťte (třídního učitele, školního metodika prevence či vedení školy). Využít lze také naši anonymní e-mailovou schránku důvěry, která je k dispozici na webových stránkách školy. Vaši informaci budeme brát velmi vážně a situaci budeme odborně a bezpečně řešit.

V Mostech u Jablunkova dne 30. srpna 2018

Mgr. Kamil Bula
Školní metodik prevence

Mgr. Ondřej Polakovič
Ředitel školy